

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Szabványok szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 34/2000

A megkereső felkérte a Szerzői Jogi Szakértő Testületet (a továbbiakban: a Testület), foglaljon állást abban a tekintetben, hogy vajon a szabványok szerzői jogi védelme indokolt, illetve lehetséges-e. A levél a következőképpen utal a kérdés hátterére: „A Magyar Szabványügyi Testület (MSzT) jelezte, hogy a CEN/CENELEC-be [európai szabványügyi szervezetekbe] történő felvétel egyik feltétele a szabványok szerzői jogi védelmének biztosítása. A MSzT többször kifogásolta, hogy az új szerzői jogi törvény nem vette figyelembe, hogy a szabványok a szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény értelmében már nem kötelezően alkalmazandóak.”

A Testület eljáró tanácsának a véleménye:

Bevezetés

Az eljáró tanács áttekintette a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: a Szjt.) ide vágó szabályait, illetve azoknak a nemzetközi egyezményeknek a rendelkezéseit, amelyeknek a Magyar Köztársaság részese – utalva arra is, hogy ezeket a rendelkezéseket miként alkalmazzák az Európai Unió országaiban – és összevetette mindezt a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvényben (a továbbiakban: az Nszt.) foglalt szabályozással, valamint a CEN és a CENELEC fent említett felvételi feltételeivel. Mindezek alapján, az eljáró tanács előbb abban a kérdésben foglalt állást, hogy a szabványok szerzői jogi védelme lehetséges-e, majd pedig abban a kérdésben, hogy ilyen védelem indokolt-e.

Az Szjt. rendelkezései

Az Szjt. 1. §-ának (4) bekezdése a következőképpen szól: „Nem tartoznak e törvény védelme alá a jogszabályok, a nyilvános határozatok, a hatósági közlemények és az ügyiratok, valamint a szabványok és más hasonló rendelkezések.”

Mind tartalmilag, mind pedig a jogtörténeti hátteret tekintve kapcsolódik ehhez a rendelkezéshez az Szjt. 1. §-ának (5) bekezdése, amely a következőket tartalmazza: „A szerzői jogi védelem nem terjed ki a gazdálkodó szervezetek (Ptk. 685. § c) pont) és a gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogi személyek feladat-, illetve tevékenységi körében végzett ügyintéző tevékenység során keletkezett és bármely formában rögzített intézkedésekre, valamint azok tervezeteire sem.”

Az Szjt. 1. §-ának (4) bekezdése az 1999. szeptember 1.-ig hatályban volt régi szerzői jogi törvény (az 1969. évi III. törvény; a továbbiakban: a Rszjt.) 1. §-ának (3) bekezdését vette át szó szerint, a legkisebb változtatás nélkül. E rendelkezésre vonatkozóan a Rszjt.-hez fűzött miniszteri indokolás a következőket tartalmazta: „A törvény védelmi köréből... – gyakorlati szempontokból – ki kellett venni a szellemi munkának azokat az eredményeit, amelyek

bármely ügyintézői tevékenység során készülnek (pl. jogszabályok, határozatok, ügyrendek, közlemények, szabványok, ügyiratok, beadványok, stb.)”.

Az Szjt 1. §-a (5) bekezdésének megfelelő rendelkezés nem volt a Rszjt. szövegében. Benne foglaltatott viszont a Rszjt. végrehajtásáról szóló 9/1969. (XII. 29.) MM. számú rendelet (a továbbiakban: a Rszjt-Vhr.) 1.§-ának (3) bekezdésében, amely – az akkori jogalkotási gyakorlatnak megfelelően – részletesebben „kibontotta”, mintegy hivatalosan értelmezte a Rszjt. 1. §-ának (3) bekezdését, a következő módon: „A szerzői jogi védelem nem terjed ki az államhatalmi, államigazgatási, a gazdálkodó és a társadalmi szervek, továbbá az egyesületek és szövetkezetek feladatszerű működése keretében az ügyintéző tevékenységük során keletkezett és bármely formában rögzített intézkedésekre, valamint azok tervezetére.” (A szövegben azt a részt emelte ki az eljáró tanács, amely lényegében megfelel a Szjt. 1. §-a (5) bekezdésének.)

Az Szjt. miniszteri indokolása nem tartalmaz külön tartalmi indokot az 1. § (4) és (5) bekezdésére, csupán leíró jelleggel állapítja meg a következőket: „A törvény rendelkezései negatív oldalról is körülhatárolják a szerzői jogi védelem tárgyát: értelmező jelleggel megállapítják egyes szellemi teljesítményekről, hogy nem sorolhatók a szerzői művekhez, illetve *kizárnak a védelemből olyan szellemi produktumokat, amelyek egyébként megfelelhetnének a szerzői jogi védelem kritériumainak.* Az előbbit szolgálja az 1. § (6) és (7) bekezdése, míg *az utóbbit célozza e § (4) és (5) bekezdése.*” A szövegben az eljáró tanács által kiemelt részek, a Rszjt. miniszteri indokolásához képest, egyértelműbben tükrözik, hogy a szóban forgó produktumoknak, többek között, a szabványoknak, a szerzői jogi védelemből való kizárása nem annak tisztázása végett történt, hogy azok – vagy legalább is némelyek közülük – nem minősülhetnének szerzői jogi védelem alatt álló alkotásoknak.

Nemzetközi és európai normák

A Berni Uniói Egyezmény (a továbbiakban: a BUE) idevágó szabálya – 2. cikkének (4) bekezdése – így szól: „Az Unióhoz tartozó országok törvényhozó szervei jogosultak annak meghatározására, hogy milyen védelemben részesülnek a törvényhozási, az államigazgatási és az igazságszolgáltatási jellegű *hivatalos iratok*, valamint ezeknek hivatalos fordításai.” Az eljáró tanács kiemelte a szövegben a „hivatalos iratok” szavakat annak hangsúlyozása végett, hogy csak az ilyen iratok zárhatók ki a szerzői jogvédelemből.

A Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO) a szellemi tulajdon kereskedelemmel összefüggő kérdéseit szabályozó egyezménye, a TRIPs Egyezmény, amely, mint a WTO tagját, hazánkat is köti, illetve a Szellemi Tulajdon Világszervezetének (WIPO) az ez ügyben irányadó egyik „Internet Szerződése” – a WIPO Szerzői Jogi Szerződés (WCT) – amelyet hazánk is ratifikált (a Szerződés azonban előre láthatólag csak jövőre lép hatályba) nem tartalmaz külön rendelkezést a hivatalos iratok kérdéséről. Ám mind a TRIPs Egyezmény mind pedig a WCT kötelezővé teszi a Berni Uniói Egyezmény tartalmi rendelkezéseinek – s így 2. cikke (4) bekezdésének is – a tiszteletben tartását.

Nincs külön normája az Európai Uniónak sem a hivatalos iratok védelméről. Minden EU tagállam részese azonban a Berni Uniói Egyezménynek (s emellett mindannyian tagjai a WTO-nak és aláírták, bár még nem ratifikálták, a WCT-t).

Az Szjt. szabályainak és a BUE rendelkezéseinek összevetése

A BUE 2. cikkének (4) bekezdésével összhangban állónak tekinthető az Szjt. 1. §-ának a (4) bekezdése, ha a szabványok mind hivatalos iratnak számítanak. Amennyiben a szabványok – vagy azok bizonyos csoportjai – nem számítanak hivatalos iratoknak, az Szjt. 1. §-ának a (4) bekezdése úgy tekinthető, mint amely túlmegy a BUE említett rendelkezése által megengedett körön.

A két rendelkezés között fennálló, fent említett szoros kapcsolatra tekintettel, szükségesnek látszik utalni arra, hogy az Szjt. 1. §-ának (5) bekezdése viszont túlmenni látszik azokon a kereteken, amelyeket az ügyiratoknak a szerzői jogi védelemből való kizárását illetően a BUE 2. cikkének (4) bekezdése meghatároz. Ugyanis az Szjt. e rendelkezésében említett gazdálkodó szervezetek és gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogi személyek nem látnak el törvényhozási, államigazgatási, illetve igazságszolgáltatási funkciót, s irataik aligha minősülnek „hivatalos iratoknak” abban az értelemben, ahogy a BUE használja ezt a kifejezést.

Ahogy a lentiekben ismertetett példák is mutatják, nincs olyan országa az Európai Uniónak, amely ilyen módon túlmenne a hivatalos iratok körén, és kizárná a szerzői jogi védelemből a gazdálkodó szervezetek – amúgy szerzői jogi védelemre alkalmas – iratait.

1969-ben, amikor a Rszjt-Vhr.-nek a fent említett, és az Szjt.-be – annak 1. §-a (5) bekezdéseként – átvett szövege született, más volt a gazdálkodó szervezetek szerepe; időnként úgy viselkedtek, mintha államigazgatási szervek lettek volna, s az állami és magánfunkciók gyakran össze is keveredtek. Mások voltak a munkaviszonyban alkotott művek védelmének és díjazásának a szabályai is, s más felfogás érvényesült a közérdek és a partikuláris érdekek (mint amilyenek egy-egy gazdálkodó szervezetnek, illetve a szervezet alkalmazottainak az érdekei voltak) viszonyáról. Annak, hogy ez a rendelkezés gyakorlatilag változatlan formában átkerült az Szjt.-be, valószínűleg az a magyarázata, amire az Szjt. miniszteri indokolása bevezetőjének a IV. része utal. Nevezetesen az, hogy az előkészítő munkák során eredetileg csupán a Rszjt. általános módosítása, nem pedig egy teljesen új törvény megalkotása, volt a cél, s jöhet később a módosítások számára és horderejére – valamint a közérthetőség és az áttekinthetőség követelményére is – tekintettel, mégis egy új szerzői jogi törvény megalkotásáról született döntés, az új törvény, az előkészítés módosítás-orientáltságából következően, megőrizte a Rszjt. szerkezetét, terminológiáját és számos rendelkezését néha tartalmilag, néha pedig szóról szóra.

Az eljáró tanács természetesen nem feltétlenül javasolja – s ilyen javaslat tétele nem is tartoznék feladatkörébe – azt, hogy a Berni Uniós Egyezményvel fennálló ezt az 1969-ből örökölt ellentétet most egy törvénymódosítás küszöbölje ki. Az Szjt. érintett rendelkezésében említett ügyiratok jelentős része valószínűleg nem is felel meg a szerzői jogi védelem alapvető feltételének, az eredetiségnek; s ott is, ahol szerzői jogi védelem fennállhat, viszonylag ritkán adódhat az, hogy a gazdálkodó szervezetek és a gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogi személyek érdemesnek találnák egymás ügyiratainak a „plagizálását” és engedély nélküli másolását. Mindazonáltal, megfelelő alkalommal érdemesnek látszik megszabadulni ettől az 1969-es relikviától és a BUE-val fennálló felesleges ellentétől. (A feltett kérdésekre adott lenti válaszában az eljáró tanács arra is utal, hogy az említett „megfelelő alkalom” az a módosítás is lehet, amely visszaállítaná a nem kötelező hatályú szabványok szerzői jogi védelmét, miután az Szjt. 1. §-a (5) bekezdésének lehetséges olyan

értelmezése, amely megakadályozná ennek a törvényhozói szándéknak a teljesülését.)

A szerzői jogi védelemből kizárt hivatalos iratok köre és a szabványok a nemzeti törvényekben

Az eljáró tanács az alábbiakban utal néhány EU ország szerzői jogi törvényének az ide vágó szabályaira:

Belgium: Az 1994-es szerzői jogi törvény 8. cikkének (2) bekezdése szerint az állami szervek hivatalos aktusai, mint például a törvények, rendeletek és a bírósági ítéletek nem állnak szerzői jogi védelem alatt.

Egyesült Királyság: A szerzői jogról, az ipari mintákról és a szabadalmakról szóló, többször módosított, 1988. évi törvény 163.-167. cikkei szerint, a törvényekre, törvénytervezetekre és más hivatalos iratokra is kiterjed a szerzői jogi védelem, az ún. „crown copyright” és „parliamentary copyright” formájában. Más kérdés, hogy az ilyen jogokat gyakorló Stationary Office igen gyakran enged ingyenes felhasználást; különösen az „értéknövelő” kiadványok esetében, mint amilyenek a gyűjtemények vagy a kommentárral, jegyzetekkel, tárgymutatókkal, stb. ellátott kiadványok.

Franciaország: A szellemi tulajdonról szóló 1992-es, többször módosított 92-597 számú törvény nem tartalmaz külön rendelkezést erről a kérdéstről. A bírói gyakorlat azonban tisztázta, hogy „a hivatalos aktusok nem részesülnek szerzői jogi védelemben, hiszen ezeknek a rendeltetése... az, hogy a köztulajdon részévé váljanak” (ld. bővebben. Sirinelli, Poulaud-Dulien, Durand és Bonet: „Code de la propriété intellectuelle”, 1997, Dalloz, Páris, 35. old.).

Hollandia: Az 1912-es, többször módosított szerzői jogi törvény 11. cikke kizárja a szerzői jogi védelemből a törvényeket, rendeleteket és más jogszabályokat, valamint a bírósági és államigazgatási döntéseket.

Németország: Az 1969-es, többször módosított szerzői jogi törvény 5. cikke úgy rendelkezik, hogy „[a] szerzői jogi védelem nem terjed ki a törvényekre, rendeletekre, más hivatalos rendelkezésekre és közleményekre, sem pedig az ítéletekre és más hivatalos határozatokra, illetve azok hivatalos indoklására;” „[u]gyanez vonatkozik az olyan más hivatalos művekre is, amelyeket hivatalos érdekből a közönség tájékoztatására közzétesznek...”

Olaszország: A többször módosított 1941-es szerzői jogi törvény 5. cikke szerint a szerzői jogi védelem nem vonatkozik a hivatalos aktusokra (törvényekre, rendeletekre, más jogszabályokra, bírósági döntésekre, stb.).

Spanyolország: az 1996-os szerzői jogi törvény 13. cikke szerint nem részesülnek szerzői jogi védelemben a törvények, rendeletek, más jogszabályok, jogszabály-tervezetek, bírósági döntések és általában az állami szervek hivatalos aktusai, döntései és szabályzatai.

Svédország: a többször módosított 1960-as törvény 9. cikke szerint a törvények és más jogszabályok, a bírósági és más hivatalos döntések, valamint az állami szervek által közzétett hivatalos jelentések nem részesülnek szerzői jogi védelemben.

Az EU országok szerzői jogi törvényeiben nincs utalás arra, hogy a szabványok – mint „hivatalos iratok” – nem állnának szerzői jogi védelem alatt. A bírói gyakorlat is meglehetősen gyér ebben a kérdésben. Németországban – az ún. *DIN-Normen* ügyben – azonban született egy fontos bírói döntés. A döntésre utal az a Phare elemzés, amelyet a megkereső, az egyéb dokumentumokkal együtt, a Testület rendelkezésére bocsátott (Dr. Wolfgang Schmidt 1999. december 23.-án kelt tanulmánya), de szó esik róla a német szerzői jogot átfogóan elemző szinte minden jelentősebb tanulmányban is (ld. például Dr. Adolf Dietz: *Germany*, in „International Copyright Law and Practice” (szerk.: Paul E. Geller), Matthew Bender, New York, 2000; GER-34 old.).

Az ügyben a Német Szabványügyi Intézet (DIN) azt kifogásolta, hogy a – jogszabálynak minősülő – állami építésügyi szabályzat előírta a DIN által kidolgozott szabványok alkalmazását, mégpedig úgy, hogy nem foglalta bele azokat a szövegébe, hanem csupán utalt az alkalmazandó szabványokra. Ezáltal, a „hivatalos iratok” fogalmát kiterjesztve, megfosztotta a DIN szellemi tulajdonát képező szabványokat a szerzői jogi védelemtől, mintegy – kártalanítás nélkül – kisajátítva azokat. A bíróság elutasította a DIN keresetét a jogsértés megállapítására, s elegendőnek találta a szabványok „hivatalos irattá” minősítéséhez azoknak a jogszabályokba való ilyen, utalás útján történő, belefoglalását. Az Alkotmánybírósághoz aztán azért fordult a DIN, hogy az állapítsa meg az alkotmányosértést a magánjavak ellenszolgáltatás nélküli köztulajdonba vétele miatt. Az Alkotmánybíróság azzal az indokkal tagadta meg a kérelmet, hogy a DIN eredetileg hozzájárult a szabványoknak a szabályzatba való ilyen módon való belefoglalásához.

A Testület elé tárt kérdések szempontjából különösen azt szükséges kiemelni a *DIN-Normen* döntésből, hogy az a DIN szabványokat önmagukban nem ismerte el „hivatalos iratoknak”; az érintett szabványokat csupán azért minősítette ilyen iratoknak, mert azok a jogszabályba való, utalás útján történő, belefoglalásuk révén kötelezővé váltak.

Az Nszt. rendelkezései

Az Nszt. 4. §-ának (1) bekezdése szerint, „[a] szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételt alkalmazható szabványokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb”.

Az Nszt. 3. §-a az alapelvek között említi meg, egyebek mellett, „az önkéntességet egyrészt a nemzeti szabványosításban való részvétel, másrészt a nemzeti szabványok alkalmazása szempontjából” (a § c) pontja). A törvény más rendelkezéseiből azonban kiderül, hogy az önkéntesség alapján követendő szabványok mellett vannak jogszabállyal kötelezővé tett szabványok is, ezeket azonban nem az MSzT teszi kötelezővé, hanem „a jogalkotó szerv”. Ezek a rendelkezések a következők: az 5. § (6) bekezdése, amely szerint „[a] jogszabállyal kötelezővé tett szabvány nyelve magyar”; a 6. § (2) bekezdése, amely szerint „[a] szabványok közül jogszabály kizárólag nemzeti szabványt nyilváníthat egészben vagy részben kötelezően alkalmazandónak”; a 9. § (1) bekezdése, amely szerint: „[a]z MSzT a jogalkotó szerv felkérése alapján gondoskodik a közérdekű, különösen az élet, az egészség, a testi épség, a vagyon és az emberi környezet védelmét, továbbá a fogyasztói érdekek védelmét szolgáló jogszabályokhoz kapcsolódó nemzeti szabványok kidolgozásáról, illetve kiadásáról”; a 12. § (1) bekezdésének c) pontja, amely szerint „[a]z MSzT nyilvántartást vezet... a

jogszabályok által kötelezően alkalmazandónak nyilvántartott szabványokról”; s végül a 13. § d) pontja, amely szerint [a]z MSzT az alapszabályában biztosítja... a jogszabály kiadására feljogosított szervezet bevonását a jogszabály által kötelezővé nyilvánítandó nemzeti szabályok kidolgozásában.”

Az Nszt. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Magyar Köztársaság nemzeti szabványügyi szervezete a MSzT, a § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy a MSzT köztisztület (Ptk. 65. §). Érdekes a vizsgált kérdések szempontjából az Nszt. 33. §-ának (1) és (3) bekezdése is. Az (1) bekezdés sorolja fel az MSzT működésének forrásait, amelyek között szerepel „a nemzeti szabványok értékesítéséből befolyt bevétel” (b) pont); „a nemzeti szabványok kidolgozásáért kapott díj” (c) pont); és „az MSzT szolgáltatásaiért fizetett díj” (f) pont). A (4) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy „[a] kormányzati szervek által igényelt nemzeti szabványok kidolgozását az MSzT díjazás ellenében végzi.”

A szabványok szerzői jogi védelme mint az európai szabványügyi szervezetekbe való felvétel feltétele

Mint ahogy a megkereső levele utal rá, a szabványok szerzői jogi védelmének kérdése azért merült fel, mert az európai szabványügyi szervezetek – a CEN és a CENELEC – többek között, ahhoz kötik a nemzeti tagszervezetek tagként való felvételét, hogy az adott országban megfelelő szerzői jogi védelemben részesüljenek a szabványok.

Szükségesnek látszik megemlíteni, hogy a CEN (European Committee for Standardization) és a testvérszervezete, a CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) nem-kormányközi szervezetek, amelyek a belga törvényeknek megfelelően jöttek létre és működnek. Fontos szerepet játszanak azonban az Európai Unión belüli szabványügyi együttműködésben.

A CEN/CENELEC közös Igazgatótanácsa 1995 júniusában bocsátott ki irányelveket a nemzeti szabványügyi szervezetek teljes jogú tagként való felvételének feltételeiről. A 9. számú irányelv szól a szerzői jogi védelemről a következőképpen: „A jelöltnek bizonyítania kell, hogy országában a CEN/CENELEC-nek a szerzői jogról és a felhasználási jogokról szóló, és a SD N 42 és SD N 43 számú dokumentumokban rögzített politikáját megfelelően érvényesíteni lehet, figyelembe véve a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokról szóló, meglévő (vagy tervezett) törvényeket.”

Az említett dokumentumok irányadó szabályait idézi a fent említett Phare tanulmány, amelyet a megkereső küldött meg a Testület részére. E szabályok három lényeges feltételt foglalnak magukban: (1) a CEN/CENELEC nemzeti tagszervezetei kötelesek az általuk, illetve a szakértőik által, az európai szabványokhoz való hozzájárulások tekintetében, a szerzői jogi védelem alapján fennálló, felhasználási jogaikat a CEN/CENELEC-re ingyenesen átruházni; (2) a CEN/CENELEC kizárólagos hasznosítási jogot enged tagszervezetei számára; (3) a tagszervezeteknek, a saját nemzeti területükön belül, joguk van a CEN/CENELEC kiadványok terjesztésére, adaptálásra, fordítására, kölcsönbe vagy haszonkölcsönbe adásra, a közönség számára való közvetítésére bármilyen formában, akár egészben akár részben, mindezek tekintetében mások részére felhasználási jog adására és a kiadványok bármilyen más módon való hasznosítására. Nyilvánvalónak látszik, hogy ez a rendszer csak a szabványok megfelelő szerzői jogi védelme alapján működhet.

Válasz a megkereső kérdéseire: Lehetséges-e a szabványok szerzői jogi védelme?

Erre a kérdésre, a fenti elemzés alapján, nyilvánvalóan igenlő választ kell adni. A BUE csak lehetőséget ad arra, hogy a nemzeti törvények kivonják a hivatalos iratokat a szerzői jogi védelem köréből; ezzel a lehetőséggel nem kötelező élni. Így a szabványokra még akkor is kiterjedhetne a szerzői jogi védelem, ha azok hivatalos iratoknak minősülnek. A BUE ráadásul a védelemből való kizárást csak a *hivatalos* iratok estében engedi meg, nevezetesen azoknak az iratoknak az esetében, amelyek az állam törvényhozási, államigazgatási, illetve igazságszolgáltatási funkcióinak teljesítése során keletkeznek. Az ilyenek nem minősülő – gyakorlatilag, a jogszabályok által kötelezővé nem tett – szabványok túlmennek ezen a körön, s szerzői jogi védelmük nemcsak lehetséges, hanem a BUE-vel való teljes összhang érdekében szükségesnek is látszik.

Válasz a megkereső kérdéseire: Indokolt-e a szabványok szerzői jogi védelme?

A Nszt. szerint lehetőség van arra, hogy jogszabály kötelezővé tegye bizonyos szabványok alkalmazását. Ilyenkor a szabványok a jogi szabályozás részévé – s így maguk is hivatalos irattá – válnak. Az ilyen szabványok esetében nem indokolt az Szjt. 1. §-a (4) bekezdésében foglalt szabályozás megváltoztatása. (Ez összhangban áll a fent említett *DIN-Normen* döntéssel. Ezzel összefüggésben meg kell említeni azt is, hogy a magyar jogi szabályozás elejét veszi annak, ami a *DIN-Normen* ügyben a DIN alapvető panasza volt; nevezetesen annak, hogy az állam ellenszolgáltatás nélkül foglaljon bele szabványokat jogszabályokba: az Nszt. 33. §-ának a fentiekben idézett (4) bekezdése szerint a kormány által kötelezővé tenni kívánt szabványok kidolgozásáért az MSzT-nek ellenszolgáltatás jár. Továbbá ugyanennek a §-nak az ugyancsak idézett (1) bekezdése az MSzT működésének forrásai között tünteti fel a nemzeti szabványok kidolgozásáért járó díjat, s általában az MSzT szolgáltatásaiért járó díjat.

Más a helyzet azokkal a szabványokkal, amelyeket jogszabály nem nyilvánít kötelezővé. Ezeknek a „hivatalos irattá” minősítésére csak a BUE fent idézett rendelkezéseinek erősen kiterjesztő értelmezése alapján lenne mód. Ilyen kiterjesztő értelmezésre nehezen lehet alapot találni a BUE szövegében, hisz az ilyen szabványok esetében az MSzT nem lát el sem törvényhozási, sem államigazgatási, sem pedig igazságszolgáltatási funkciókat, s nem alkot kötelező szabályt.

Erre tekintettel, indokoltnak látszik az Szjt. 1. §-a (4) bekezdésének a módosítása, olyan módon, hogy a nem kötelező erejű szabványok – amennyiben egyébként megfelelnek a szerzői jogi védelem feltételeinek – védetté válhassanak. A „a szabványok és” szavak törlése esetén a bírói gyakorlatra maradna annak meghatározása, hogy mely szabványok minősülnek hivatalos rendelkezésnek s melyek nem (hasonló módon, mint Németországban a *DIN-Normen* ügy esetében), míg a „jogszabály által kötelezővé nyilvánított” szavak (az Nszt.-ben használt kifejezés) beiktatása a „szabványok” szó elé nyomban a kívánt eredményt hozhatná.

Megjegyzni azonban az eljáró tanács azt is, hogy az Szjt. 1. §-ának a fentiekben elemzett (5) bekezdésében foglaltak gondot okozhatnak ebben az összefüggésben, hisz a szabványok az MSzT-nek, mint gazdálkodó szervezetnek nem minősülő jogi személynek a feladat- illetve tevékenységi körében végzett ügyintézői tevékenysége során keletkezett intézkedéseknek tekinthetők, s így az Szjt. említett rendelkezése alá eshetnek. Ez konkrét ok lehet arra, hogy a

törvényhozó kiiktassa az Sztj.-ből ezt az 1969-ből megörökölt, az akkori társadalmi és gazdasági viszonyokhoz igazodó, de ma már aligha indokolt, és, a fenti elemzés szerint, a BUE-vel ellentmondásban állónak látszó rendelkezést.

(Ami az Sztj. 1. §-át illeti, annak módosításához képest elvileg alternatíva lehetne a kérdésnek a bírói gyakorlat megfelelő alakítása útján való rendezése is (figyelemmel a BUE fent említett rendelkezésére is), olyan módon, hogy csak a jogszabály által kötelezővé minősített szabványokat tekintenek a bíróságok a szerzői jogi védelemből kizárhatónak. Erősen bizonytalan azonban, hogy az ezzel való kísérletezés megfelelő eredményt hozna-e (figyelemmel arra is, hogy a nem kötelező szabványok még így is kihullhatnának az Sztj. 1. §-a (5) bekezdésének túl ritkára sikeredett hálóján). Nem beszélve arról, hogy a bírói úttal való próbálkozás meglehetősen időigényesnek ígérkeznék, s aligha hozhatna megoldást addig az időpontig – a 2000. év végéig – amíg a szabványok szerzői jogi védelmét a megkereső megkeresése szerint kívánatos lenne rendezni.)

Budapest, 2000. november 6.

id. Dr. Ficsor Mihály
a tanács elnöke

Dr. Pálos György
a tanács előadó tagja

Dr. Füredy Jenő
a tanács szavazó tagja